

עין משפט
נר מצוה

1 א מיי פֿיאַס מהלכות נדרים הלכה יח סגנ לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן גלג סעיף טו:

ז ב מיי שם טוש"ע שם ספיף יא:

ח ג מיי שם הלכה יח טוש"ע שם ספיף טו:

תוספות

כיון דקיים בעל:
ה"ג שפע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב אינו יכול להפר. ע"י הבעל דלא נתרוקנה לרשות הבעל ולא סגי בהפרת אב הבעל אינו מיפר דנשיין אב קיים בשעת הפרת הבעל הלכך הפיה לאחר מימת האב לא כלום היא ובמהרה שהפר האב לפני מותו לא סגי ביה בעל לא הפיר: ה"ג שפע בעלה והפר לה ולא הספיק [האב] לשמוע עד שמת הבעל והו ששנינו שות הבעל נתרוקנה רשות לאב. והיינו כמו רישא אלא ענין אחר הוא להכח מת הבעל קודם ששמע [האב] שמרה ויחא ליה למימני בכל הענינים: שפע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת האב אין הבעל יכול להפר שאין הבעל מיפר אלא בשותפות. והוי מרישא שמעין לה אלא משום דנשינו אמיתא איפסא בני האב תנח אמי הכי גבי בעל שמע אביה והפר לה ולא הספיק בעלה לשמוע עד שמת חזיר אב ומיפר חלקו של בעל וזה לא שמעין מרישא דהא הפר אב בחיי בעל ולא הועילה כלום אותה הפיה שזכ לא מועיל הפרתו דלא מנינו ב' הפרות בלדס אחר לכך אשמעין דחזיר אב ומיפר:

סח:

ר"ן

נערה המאורסה

פרק עשירי נדרים

רש"י

מסורת הש"ם

אבל אם שמע וקיים או ששמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר ואם איתא דשמע והפר נמי כי מת ביום של אחריו אינו יכול להפר לאשמעין הכי בשמע והפר דכי מת ביום של אחריו אין יכול להפר והויא רבותא טפי משמע ושתק אלא ודאי מדלא קמני הכי שמעת מינה דשמע והפר אפילו מת ביום שלאחריו נתרוקנה רשות לאכז ומאי מיפר: **שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב זו היא ששנינו מה האב לא נתרוקנה רשות לבעל**. חזינא ליה לקמאי ז"ל דאמרי דמאי דקמני לא הספיק הבעל לאו דוקא וכדכי נסדיה ובאינך צבי אחרינו נמי הכי אמרי' ולא סליק להו פירושא לפום עניות דעתין ומשום הכי חזינא לפרושיניהו להני צבי. והכי מתחזי לי דהאי דנקט ולא הספיק הבעל לרבותא נקטיה לדע"ג. דלא נראו נדרים הללו לארום ולא זכה בהן וכדאמרין לקמנר' איתמא ה"מ בנדרים שלא נראו לארום דאלמא כל שלא נראו לו הורע כמו בהן וסד"א דכיון דאכ הפר ובעל לא זכה כלל כי מיית ליה חקליש ליה האי נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא וסד"א

לשהוא פורתא תסגי ליה בהפרת בעל דהוא נדרא חקלש ליה טובא לההוא פורתא נמי דמשתייר ביה לא מני בעל מיפר וכי הכי דאשמעין ברישא דאף על גב דלא חקליש נדר כלל דהיינו שמע הבעל ושתק דאפילו הכי אכ מני מיפר הכא נמי אשמעין דאף על גב דחקליש ליה טובא בעל לא מני מיפר: **שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת אביה מס הבעל נתרוקנה רשות לאכ**. הכא נמי בהך צבא אשמעין רבותא בהפר הבעל ולא הספיק [האב לשמוע] דאפילו הכי מת הבעל נתרוקנה רשות לאכ ולא הספיק הוא דהדית הכא דאי לא היינו קמייתא. וכי תימא דארכבה דהא אשמעין רישא רבותא דבזמן ששמע הבעל ושתק דע"ג. דלא חקליש ליה נדרא כלל נתרוקנה רשות לאכז וק"ו השתא היכא דנדרה אכתי כדקאי קאי אכ מני מיפר היכא דחקלש ליה כי הכא דבעל הפר ולא נראו לאכ עדיין דעדיפא ליה הפרת בעל מיעביא דמני אכ מיפר דהא אמרת בצבא דשמע אביה דרבותא אשמעין דע"ג דהפר אכ ולא הספיק הבעל לשמוע דחקליש ליה נדרא טובא לא מני בעל מיפר ואי התס הויא רבותא הוא גוונא דלא מני בעל מיפר היכי להוי הכא רבותא ההוא גוונא גופיה דאכ מני מיפר איצירא ודאי דהכי הוא ולא תקשי לך דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי איכא להוימר דכיון דהפרה דקמא מעליא הוא דהא לא נראו לשני חקליש ליה נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא ולהואו פורתא סלקא דעתך אמינא דתסגי ליה בהפרה דאיך להכי אשמעין רישא דאפילו בהואו פורתא לא נתרוקנה רשות לבעל ואיכא למימר נמי דכיון דהפרה דקמא מעליא היא כיון שהפר ולא נראו לשני חקליש ליה נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא דנימא דההוא פורתא כיון דקליש ליה טובא אינו כדאי להורישו לאכז וכדקאמרי בית הלל לקמן [ס"ט]. בצבא בנתייתא דהך בתייתא דאין יכול להפר משום דכיון דקליש ליה נדרא טובא לא מני אכ למוזי ביה וה"ג נימא הכי קמ"ל דאפ"ה נתרוקנה רשות לאכ משום דנהי דבעידנא דהפר לה בעלה הויא הפרתו הפרה מעליא לאקלושי נדרא טובא דהא אכתי לא הספיק האב לשמוע אפ"ה כשמת בעלה לך לגמרי ומש"ה חזי אכ למוזי ביה משא"כ בצבא בנתייתא דכיון דאכתי איתיה לאכ לא בטלה הפרתו וכיון דנדרא מלקש קליש לב"ה לא מני זכי בחלקו של בעל. וכי תימא א"כ מנינא אמינא איפסא דהיינו טעמא בשמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב דלא נתרוקנה רשות לבעל דהיינו טעמא משום דחקליש נדרא טובא ולא מני בעל למוזי ביה אכל היכא דלא הפר אכ דאליס ליה נדרא זכי ביה בעל לא מנית אמרת הכי דאי היכא שלא הפר מני זכי בעל כי הפר נמי דבין הוא דליכזי ביה דהא חזינא באיך צבא דע"ג דהפר בעל ולא הספיק האב לשמוע מני מיפר אכ אלמא לא גרע דיניה דמאן דמני מיפר משום האי חקלושי נדרא. וכי"ת ה"מ אכ דעדיף אכל בעל דגרע מנינא אמינא דמשום האי חקלושי הוא דלא מני מיפר ואי לא חקליש כלל מני מיפר לא מנית אמרת הכי דאי האי חקלושי דקאמרת מלתא היא אפילו אכ נמי לא מני (אכ) מיפר דהא חזינן בסיפא דב"ה אמרי דמשום דקליש נדרא לב"ה אכ לא מני מיפר הלכך אי בשהפס א' מהם ומת ולא הספיק השני לשמוע קליש נדרא כי שמע בעל והפר ולא הספיק האב לשמוע היכי מני אכ מיפר אלא מאי אית לן למימר דכיון דמיית ליה ההוא קמא דהפר בעלה לה הפרה דיליה ומשום ההיא קלישותא לא גרע וכותיה דאיך ומניילא שמעי' דכי תנא שמע אביה והפר לה ולא הספיק א' האב לשמוע עד שמת האב דלא נתרוקנה רשות לבעל. וכן נמי בצבא דשמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת האב ומהו דאקמית דחקליש ליה נדרא ולא אשתייר ביה אלא פורתא כיון דלא חקליש ליה נדרא צדין הוא דבעל דלא נפיש חיליה לא מני מיפר אכל הכא דחקליש ליה האי נדרא דהא הפר בעל ולא הספיק האב לשמוע ואכתי למהו פורתא תסגי ליה הפרת בעל דהא איתיה וס"ד אמינא כיון דקליש ליה ולא אשתייר ביה ולא אחר מימת האב אלא פורתא למהו נמי טובא דהא הפר להו בעל ואכתי איתיה אפילו הכי אין הבעל יכול להפר דמהוהללו דהא לא נראו לו וקלישי דנקט האי ליגנא ולא נקט לא נתרוקנה רשות לבעל כדקתני לעיל משום דבההוא דוכה בהן אכ ואיצטילא לה הפרה דיליה שייך למימני לא נתרוקנה דמשמע דוכה בהו אכ ולא נתרוקנה רשותו אכל הכא אכ לא זכה כלל והפרה דבעל איכא למימר דלא איצטיל כיון דלא מת ואפ"ה מילתא פסיקתא היא שאין הבעל מפר אלא בשותפות. ואיכא בהך ברייתא עד השתא ארבע צבי תרי בנתרוקנה רשות לאכז ותרי צבא נתרוקנה רשות לבעל ובכל חדא אשמועי' רבותא כדפירשית וכסדרייהו קמני להו נתרוקנה ולא נתרוקנה רשות נתרוקנה. כן נראה לי פירושא דהך צבי: **שמע**

אבל אם שמע וקיים או ששמע ושתק ומת ביום שלאחריו אין יכול להפר ואם איתא דשמע והפר נמי כי מת ביום של אחריו אינו יכול להפר לאשמעין הכי בשמע והפר דכי מת ביום של אחריו אין יכול להפר והויא רבותא טפי משמע ושתק אלא ודאי מדלא קמני הכי שמעת מינה דשמע והפר אפילו מת ביום שלאחריו נתרוקנה רשות לאבעל. חזינא ליה לקמאי ז"ל דאמרי דמאי דקמני לא הספיק הבעל לאו דוקא וכדכי נסדיה ובאינך צבי אחרינו נמי הכי אמרי' ולא סליק להו פירושא לפום עניות דעתין ומשום הכי חזינא לפרושיניהו להני צבי. והכי מתחזי לי דהאי דנקט ולא הספיק הבעל לרבותא נקטיה לדע"ג. דלא נראו נדרים הללו לארום ולא זכה בהן וכדאמרין לקמנר' איתמא ה"מ בנדרים שלא נראו לארום דאלמא כל שלא נראו לו הורע כמו בהן וסד"א דכיון דאכ הפר ובעל לא זכה כלל כי מיית ליה חקליש ליה האי נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא וסד"א

לשהוא פורתא תסגי ליה בהפרת בעל דהוא נדרא חקלש ליה טובא לההוא פורתא נמי דמשתייר ביה לא מני בעל מיפר וכי הכי דאשמעין ברישא דאף על גב דלא חקליש נדר כלל דהיינו שמע הבעל ושתק דאפילו הכי אכ מני מיפר הכא נמי אשמעין דאף על גב דחקליש ליה טובא בעל לא מני מיפר: **שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת אביה מס הבעל נתרוקנה רשות לאכ**. הכא נמי בהך צבא אשמעין רבותא בהפר הבעל ולא הספיק [האב לשמוע] דאפילו הכי מת הבעל נתרוקנה רשות לאכ ולא הספיק הוא דהדית הכא דאי לא היינו קמייתא. וכי תימא דארכבה דהא אשמעין רישא רבותא דבזמן ששמע הבעל ושתק דע"ג. דלא חקליש ליה נדרא כלל נתרוקנה רשות לאכז וק"ו השתא היכא דנדרה אכתי כדקאי קאי אכ מני מיפר היכא דחקלש ליה כי הכא דבעל הפר ולא נראו לאכ עדיין דעדיפא ליה הפרת בעל מיעביא דמני אכ מיפר דהא אמרת בצבא דשמע אביה דרבותא אשמעין דע"ג דהפר אכ ולא הספיק הבעל לשמוע דחקליש ליה נדרא טובא לא מני בעל מיפר ואי התס הויא רבותא הוא גוונא דלא מני בעל מיפר היכי להוי הכא רבותא ההוא גוונא גופיה דאכ מני מיפר איצירא ודאי דהכי הוא ולא תקשי לך דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי איכא להוימר דכיון דהפרה דקמא מעליא הוא דהא לא נראו לשני חקליש ליה נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא ולהואו פורתא סלקא דעתך אמינא דתסגי ליה בהפרה דאיך להכי אשמעין רישא דאפילו בהואו פורתא לא נתרוקנה רשות לבעל ואיכא למימר נמי דכיון דהפרה דקמא מעליא היא כיון שהפר ולא נראו לשני חקליש ליה נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא דנימא דההוא פורתא כיון דקליש ליה טובא אינו כדאי להורישו לאכז וכדקאמרי בית הלל לקמן [ס"ט]. בצבא בנתייתא דהך בתייתא דאין יכול להפר משום דכיון דקליש ליה נדרא טובא לא מני אכ למוזי ביה וה"ג נימא הכי קמ"ל דאפ"ה נתרוקנה רשות לאכ משום דנהי דבעידנא דהפר לה בעלה הויא הפרתו הפרה מעליא לאקלושי נדרא טובא דהא אכתי לא הספיק האב לשמוע אפ"ה כשמת בעלה לך לגמרי ומש"ה חזי אכ למוזי ביה משא"כ בצבא בנתייתא דכיון דאכתי איתיה לאכ לא בטלה הפרתו וכיון דנדרא מלקש קליש לב"ה לא מני זכי בחלקו של בעל. וכי תימא א"כ מנינא אמינא איפסא דהיינו טעמא בשמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב דלא נתרוקנה רשות לבעל דהיינו טעמא משום דחקליש נדרא טובא ולא מני בעל למוזי ביה אכל היכא דלא הפר אכ דאליס ליה נדרא זכי ביה בעל לא מנית אמרת הכי דאי היכא שלא הפר מני זכי בעל כי הפר נמי דבין הוא דליכזי ביה דהא חזינא באיך צבא דע"ג דהפר בעל ולא הספיק האב לשמוע מני מיפר אכ אלמא לא גרע דיניה דמאן דמני מיפר משום האי חקלושי נדרא. וכי"ת ה"מ אכ דעדיף אכל בעל דגרע מנינא אמינא דמשום האי חקלושי הוא דלא מני מיפר ואי לא חקליש כלל מני מיפר לא מנית אמרת הכי דאי האי חקלושי דקאמרת מלתא היא אפילו אכ נמי לא מני (אכ) מיפר דהא חזינן בסיפא דב"ה אמרי דמשום דקליש נדרא לב"ה אכ לא מני מיפר הלכך אי בשהפס א' מהם ומת ולא הספיק השני לשמוע קליש נדרא כי שמע בעל והפר ולא הספיק האב לשמוע היכי מני אכ מיפר אלא מאי אית לן למימר דכיון דמיית ליה ההוא קמא דהפר בעלה לה הפרה דיליה ומשום ההיא קלישותא לא גרע וכותיה דאיך ומניילא שמעי' דכי תנא שמע אביה והפר לה ולא הספיק א' האב לשמוע עד שמת האב דלא נתרוקנה רשות לבעל. וכן נמי בצבא דשמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת האב ומהו דאקמית דחקליש ליה נדרא ולא אשתייר ביה אלא פורתא כיון דלא חקליש ליה נדרא צדין הוא דבעל דלא נפיש חיליה לא מני מיפר אכל הכא דחקליש ליה האי נדרא דהא הפר בעל ולא הספיק האב לשמוע ואכתי למהו פורתא תסגי ליה הפרת בעל דהא איתיה וס"ד אמינא כיון דקליש ליה ולא אשתייר ביה ולא אחר מימת האב אלא פורתא למהו נמי טובא דהא הפר להו בעל ואכתי איתיה אפילו הכי אין הבעל יכול להפר דמהוהללו דהא לא נראו לו וקלישי דנקט האי ליגנא ולא נקט לא נתרוקנה רשות לבעל כדקתני לעיל משום דבההוא דוכה בהן אכ ואיצטילא לה הפרה דיליה שייך למימני לא נתרוקנה דמשמע דוכה בהו אכ ולא נתרוקנה רשותו אכל הכא אכ לא זכה כלל והפרה דבעל איכא למימר דלא איצטיל כיון דלא מת ואפ"ה מילתא פסיקתא היא שאין הבעל מפר אלא בשותפות. ואיכא בהך ברייתא עד השתא ארבע צבי תרי בנתרוקנה רשות לאכז ותרי צבא נתרוקנה רשות לבעל ובכל חדא אשמועי' רבותא כדפירשית וכסדרייהו קמני להו נתרוקנה ולא נתרוקנה רשות נתרוקנה. כן נראה לי פירושא דהך צבי: **שמע**

אבל אם שמע וקיים או ששמע ושתק ומת ביום שלאחריו אין יכול להפר ואם איתא דשמע והפר נמי כי מת ביום של אחריו אינו יכול להפר לאשמעין הכי בשמע והפר דכי מת ביום של אחריו אין יכול להפר והויא רבותא טפי משמע ושתק אלא ודאי מדלא קמני הכי שמעת מינה דשמע והפר אפילו מת ביום שלאחריו נתרוקנה רשות לאבעל. חזינא ליה לקמאי ז"ל דאמרי דמאי דקמני לא הספיק הבעל לאו דוקא וכדכי נסדיה ובאינך צבי אחרינו נמי הכי אמרי' ולא סליק להו פירושא לפום עניות דעתין ומשום הכי חזינא לפרושיניהו להני צבי. והכי מתחזי לי דהאי דנקט ולא הספיק הבעל לרבותא נקטיה לדע"ג. דלא נראו נדרים הללו לארום ולא זכה בהן וכדאמרין לקמנר' איתמא ה"מ בנדרים שלא נראו לארום דאלמא כל שלא נראו לו הורע כמו בהן וסד"א דכיון דאכ הפר ובעל לא זכה כלל כי מיית ליה חקליש ליה האי נדרא טובא ולא משתייר ביה אלא פורתא וסד"א

1 א מיי פֿיאַס מהלכות נדרים הלכה יח סגנ לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן גלג ספיף טו:

ז ב מיי שם טוש"ע שם ספיף יא:

ח ג מיי שם הלכה יח טוש"ע שם ספיף טו:

תוספות

כיון דקיים בעל:
ה"ג שפע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב אינו יכול להפר. ע"י הבעל דלא נתרוקנה לרשות הבעל ולא סגי בהפרת אב הבעל אינו מיפר דנשיין אב קיים בשעת הפרת הבעל הלכך הפיה לאחר מימת האב לא כלום היא ובמהרה שהפר האב לפני מותו לא סגי ביה בעל לא הפיר: ה"ג שפע בעלה והפר לה ולא הספיק [האב] לשמוע עד שמת הבעל והו ששנינו שות הבעל נתרוקנה רשות לאב. והיינו כמו רישא אלא ענין אחר הוא להכח מת הבעל קודם ששמע [האב] שמרה ויחא ליה למימני בכל הענינים: שפע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת האב אין הבעל יכול להפר שאין הבעל מיפר אלא בשותפות. והוי מרישא שמעין לה אלא משום דנשיינו אמיתא איפסא בני האב תנח אמי הכי גבי בעל שמע אביה והפר לה ולא הספיק בעלה לשמוע עד שמת חזיר אב ומיפר חלקו של בעל וזה לא שמעין מרישא דהא הפר אב בחיי בעל ולא הועילה כלום אותה הפיה שזכ לא מועיל הפרתו דלא מנינו ב' הפרות בלדס אחר לכך אשמעין דחזיר אב ומיפר:

1 א מיי פֿיאַס מהלכות נדרים הלכה יח סגנ לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן גלג ספיף טו:

תוספות

פירוש הרא"ש

אין יכול להפר. כיון שקיימן הארום: שבוע אביה והפר ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב זו היא ששנינו מות האב לא נתרוקנה רשות לבעל. ואינו יכול להפר חלקו מימה כיון שהאב הפיר חלקו למה לא יפר הבעל חלקו אחר מות האב דהא דלמירין מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל היינו היכא דלא יפר הכא והיה לך הארום להפר כל הנדר והוא אינו יורש וזות האב אלא היכא שכבר הפיר האב חלקו למה גרע מה הבעל נמתת האב שלא להפיר חלקו וי"ל כיון דלא נתרוקנה רשות לאכ מני מיפר דהא אשתייר בחיי האב נמתלה גם הפרת האב והוא זכיר להפר הכל וכן מוכח מהא דקאמר שלא נבעל והיה להפר הבעל והפיר נתרוקנה רשות לאכ דמשמע דיוורש רשות הבעל וזכיר להפר כל הנדר מלוא קאמר מפר האב חלקו אלמא נמתלה הפרת הארום כיון שלא נמתה כל ההפרה שבינו הי"ג נמתלה הפרת האב: שבוע הבעל והפר נתרוקנה רשות לאכ דאי חזינא למירין רשות לאכ מני מיפר דהא אשתייר בחיי האב נמתלה גם הפרת האב וזהו ששנינו מות הבעל נתרוקנה רשות לאכ דאי נתרשא איתמא ה"מ היכא דשמע בחיי הבעל והיה ראוי להפר נדר זה בחיי הבעל הלכך כשמת יורש אה וכותו קמ"ל דאפילו לא שמע האב בחיי הבעל נתרוקנה לרשותו: שבוע הבעל והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת האב אין הבעל שבות האב באין הבעל יכול להפר שאין הבעל מיפר אלא בשותפות. וקמ"ל כן צבא דלא תימא דהא דלמירין לא נתרוקנה רשות לבעל הי"מ היכא דלא שמע בחיי האב אכל היכא דשמע בחיי האב והיה ראוי להפר אם מת

^[1] א מיי פֿיאַס מהלכות

^[2] נדרים הלכה יח סגנ לאוין

^[3] רמב טוש"ע יו"ד סימן גלג ספיף טו:

^[4] ז ב מיי שם טוש"ע שם ספיף יא:

^[5] ח ג מיי שם הלכה יח טוש"ע שם ספיף טו:

^[6] תוספות

^[7] כיון דקיים בעל:

^[8] ה"ג שפע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב אינו יכול להפר. ע"י

^[9] הבעל דלא נתרוקנה לרשות הבעל ולא סגי בהפרת אב הבעל אינו מיפר דנשיין אב קיים בשעת הפרת הבעל הלכך הפיה לאחר מימת האב לא כלום היא ובמהרה שהפר האב לפני מותו לא סגי ביה בעל לא הפיר:

^[10] ה"ג שפע בעלה והפר לה ולא הספיק [האב] לשמוע עד שמת הבעל והו ששנינו שות הבעל נתרוקנה רשות לאב. והיינו כמו רישא אלא ענין אחר הוא להכח מת הבעל קודם ששמע [האב] שמרה ויחא ליה למימני בכל הענינים: שפע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת האב אין הבעל יכול להפר שאין הבעל מיפר אלא בשותפות. והוי מרישא שמעין לה אלא משום דנשיינו אמיתא איפסא בני האב תנח אמי הכי גבי בעל שמע אביה והפר לה ולא הספיק בעלה לשמוע עד שמת חזיר אב ומיפר חלקו של בעל וזה לא שמעין מרישא דהא הפר אב בחיי בעל ולא הועילה כלום אותה הפיה שזכ לא מועיל הפרתו דלא מנינו ב' הפרות בלדס אחר לכך אשמעין דחזיר אב ומיפר: